

Прича за сваки дан у години

365

прича о

ЖИВОТИЊАМА

Препричала Емануела Брумана

Илустровала Марика Фанин

Превела Дијана Радиновић

■ Laguna ■

СЛАВУЈ

Балка Ханса Кристијана Андерсена

1.

Први део: Музичка кутија

У давна времена био један кинески цар коме ништа на свету не беше драже ни драгоценије од поја славуја. На његовом двору живео је славуј најумилнијег гласа који је својом песмом разгаљивао срца свих дворана и сваког јутра будио цара. После неког времена јапански цар посла кинеском цару скупоцени дар: златну механичку птичицу која је дивно певала. Цару се механичка птичица силно допаде и он нареди слугама: „Ставите ми је на сточић крај кревета да ми пева и дан и ноћ!“ Убрзо се двором пронеше механичке ноте и заменише песму правог славуја.

2.

Други део: Славуј нестаје

Прави славуј се силно увреди што су га заменили механичком птичицом, те одлете у шуму, но дуго нико уопште није приметио да га нема. Механичка птичица није му узела само место крај царевог узглавља већ и место у царевом срцу. Но једног дана механизам птичице се поквари и она престаде да пева. На двору завлада тишина. Цар се разболе од туге и паде у постељу. Ниједна га музика утешити није могла. Копнио је из дана у дан и сви помислише да ће испустити душу. Живот на двору постаде суморан и тужан.

3.

Трећи део: Повратак

А онда једног јутра прави славуј долете кроз прозор у цареву одају и поче да му пева умилније него икад пре. Сви се силно обрадоваше кад поново чуше његову прекрасну песму! Срце кинеског цара испуни се радошћу и мало-помало у тело му се врати снага. Славуј, који се одљутио, обећа цару да ће сваког дана долазити да му пева, а цар пак обећа славују да га никад више неће ничим заменити. И тако се птица и цар зближише и сковаше чврсто пријатељство.

ПАС, ПЕТАО И ЛИСИЦА

Езопова басна

4.

Први део: Дан у шуми

Некада давно на једном имању живели петао и пас. Две су се животиње веома различовале, али су биле најбољи пријатељи. Дане су проводиле играјући се и чаврљајући. Једнога јутра псу нешто паде на памет: „Хајдемо да прошетамо по шуми“, рече он петлу. „Можда ћемо доживети какву догодовштину!“, одврати петао. И тако њих двојица чили и весели пођоше у шуму, па су цео дан тумарали по њој све док напослетку није пао мрак. Решише ту да заноће, па петао одлете на грану једног дрвета, а пас се склупча у подножју стабла и чврсто заспа. Сутрадан у зору петао стаде да кукуриче из свег гласа: „Кукурику! Кукурику!“ Но у шуми није мудро тако се оглашавати. Ту буку чу лисица, па се пришуња, стаде подно дрвета и умилно рече: „Какав диван глас! Сиђи, петлићу, да ти честитам!“

5.

Други део: У јединству је снага

Петао на срећу прозре лукаву лисицу, па јој рече: „Много сам уморан, лијо. Што ти не би дошла горе код мене? Мој ће ти слуга показати куда да дођеш“, додаде он и показа јој да обиђе дрво. Како се само лисица препала кад се нашла пред псом, који се пропео и бесно залајао на њу! Заждиља је кроз шуму колико је ноге носе! Петао слете с гране код свог пријатеља, па обојица праснуше у смех. Потом се упутише назад на имање срећни и поносни. Те вечери су њих двојица причала своје догодовштине у шуми осталим животињама на имању. Испричаше им како су заједно над-

мудрили лисицу и отерали је, доказавши како нема те невоље која се удруженим снагама не може превазићи.

6.

РАК И ЊЕГОВА МАЈКА

Езопова басна

Једног дана млади рак пође с мајком у шетњу по пешчаној обали. Њих двоје најпре пажљиво осмотрише околинду, а потом полако кренуше ходајући постранце, како то већ ракови раде. После неког времена мама рачица се окрете и прекори сина: „Немој да идеш тако близу стења, прехладићеш се!“ Млади рак се изненади: његова је мајка сама ходала прибавши се тик уз мокро стење. Недуго потом она га опет укори: „Зашто ходаш тако постранце? Што не ходаш право?“

Млади рак се још више збуну, па одврати: „Али ја само опонашам тебе! Ако хоћеш да ходам право, покажи ми како!“

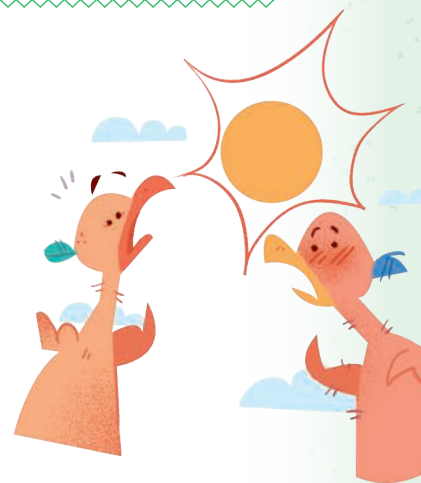
Мама рачица се ућута на тренутак, па мудро рече: „Имаш право, сине. Ко хоће да учи друге, мора им показати сопственим примером.“

7.

КАКО СУ ПТИЦЕ ДОБИЛЕ ПЕРЈЕ

Прича америчких староседелаца

У давна, прадавна времена птице нису имале перје, па им је зими било хладно, а лети вруће. Једног дана Творац им се јави у сну и рече да одаберу једну птицу међу собом коју ће послати на небо да им донесе пернато одело. Птице одабраше лешинара, снажну и издржљиву птицу. Лешинар се вину у небо, но како је заборавио да једе, морао је да се врати и улови рибу да се наједе. Поново се винуо у небо, но како му глава беше гола, кроз поцрвене од јаког сунца. Упркос свим тим невољама, лешинар ипак стиже на небо. Творац му даде да први бира које перје хоће. Лешинар стаде да испробава разно дивно перје, но како је био избирљив, ниједно му се није допало. Свако перје које је одбацио припало је другој птици. На крају му остаде само смеђе перје, обично и без сјаја, па зато лешинари изгледају овако као данас. Лешинар се помирио са тим и поносно лети сећајући се да је баш он био одабран за изасланика.

ШАКАЛОВЕ ЗГОДЕ И НЕЗГОДЕ

Афричка народна прича

8.

Први део: Два прождрљивца

У земљи пуној дивљих звери живели шакал и јеж, два најбоља пријатеља. Једног дана шакал угледа амбар. „Хајде да украдемо храну“, каза он јежу, а овај пође за њим. Пре но што су ушли, шакал изу ципеле да не би остављао трагове, а кад се добро најео, он их поново обу и оде. Недуго потом њих двојица наиђоше на пантера.

„Што су ти лепе ципеле! Ко ти их је направио?“, упита пантер шакала. „Сам сам их направио!“, одврати он, па предложи: „Убиј краву, па кад се наједемо меса, и теби ћу их направити.“ Пантер баш тако уради, а шакал му после направи пар ципела од говеђе коже. „Остави их да стоје на сунцу два сата пре но што их обујеш, тако ће омекшати“, објасни му он. Пантер опет уради како му је речено, но кад је пробао ципеле, виде да га је шакал насамарио.

9.

Други део: Пантерова освета

Ципеле су биле преуске и пантер зајаука од бола. Туда пролетеше јаребице, па решише да му помогну из захвалности што их никад не лови. Узеше да му натапају ципеле водом док нису довољно омекшале да може да их изује. Решивши се беде, пантер се зарече да ће се осветити шакалу. Зато приреди велику гозбу, како га је подучио један мудар човек, и на њу позва све шакале. Лако је међу осталима препознао шакала који му је подвалио – тај га је стално бојажљиво погледао. Пантер се баци на њега и зграби му реп, али шакал га одсече и побеже. Пантер се опет обрати оном мудром човеку, а овај му рече да потражи чопор шакала у пољу лубеница. Лукави шакал се опет досети, па одсече реп свим шакалима. Пантер дође, виде да су сви шакали куси, па на крају диже руке од освете.

10.

Трећи део: Довитљиви пастир

Шакал се врати код свог пријатеља јежа, исприча му своје догодовштине и показа патрљак од репа. Не прође дуго, а њих двојица опет огладнеше.

Шакал тад предложи јежу: „Хајмо код пастира да му украдемо овцу и поједемо је.“ Јеж драге воље пође с њим, но овај пут наиђоше на неког паметнијег од њих. Наслутивши опасност, пастир узе овчју кожу, навуче је на пса, па веза пса за дрво. Јежу би чудно што овца има псеће ноге, али шакал не хтеде да га слуша. Таман кад се шакал спремио да скочи на овцу, јеж се изговори да је жедан, па оде тобоже на реку да се напије воде.

11.

Четврти део: Насамарени Лукавац

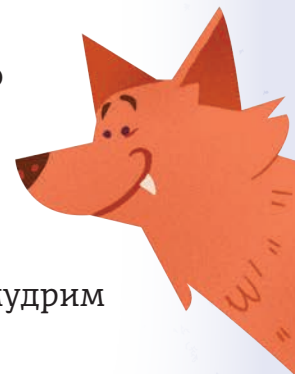
Шакал приђе овци, одреши уже којим је била привезана за дрво и таман хтеде да се баци на њу кад овца зарежа. Шакал схвати да је насамарен, но није имао кад да размишља. Пас га појури, а како је био много бржи од њега, ухвати га у трен ока. Шакал се бранио, али пас је био јачи. Прописно је пребио шакала, па се вратио пастиру, који га је сав поносан дочекао. За то време, јеж се крио у оближњем пољу и све посматрао издалека. Знао је да се спасао само зато што је мудро поступио.

12.

Пети део: За наук

Ова незгода послужи јежу за наук: лукавост и памет није исто. Колико год лукав био, наиђеш ли на неког паметнијег од себе, нећеш добро проћи. Јеж се вратио мирном животу и клонио се невоља, но кад год би му се указала прилика, причао је причу о шакалу који се превише уздао у своју довитљивост. Мало-помало, прича о лукавом шакалу и промишљеном јежу пронесе се кроз целу шуму. Зато се данас жежеви сматрају мудрим животињама, а шакали подмуклим и препреденим.

13.

ЛИСИЦА И КОЈОТ

Индијанска басна

У давна, прадавна времена није постојао свет. Постојали су само бескрајно водено пространство и

лисица која је живела сама у том

огромном мору. Једног дана

лисица сретe којота. „Хајде да

створимо свет“, рече му она.

„Како?“, упита којот. „Тако што

ћемо певати!“, одврати лисица, па њих двоје углас

запеваше. Убрзо се из воде издиже грудва земље.

Лисица је баци у ваздух и рече којоту да затвори

очи и настави да пева. И тако су њих двоје певали

отварајући и затварајући очи, а она грудва је расла

и на крају порасла у Земљу. Лисица и којот тад ско-

чише на њу, па узеше да је обликују шапама. Радећи тако заједно, направише они планине и реке, и животиње и људе да населе Земљу.

14.

ТУНА И ДЕЛФИН

Езопова басна

Једног дана мирно море се силно узбуркало. То су се на пучини потукли туна и делфин посвађавши се ко је од њих јачи. У жару борбе превише су се приближили обали и снажни таласи их бацише на стење. Њих двоје се заглавише у плићаку и тад схватише нешто важно. Туна рече делфину: „Наставимо ли да се бијемо, само ћемо све још погоршати. Хајде да се удружимо, па да се вратимо у морске дубине.“ Делфин се сложи, увидевши и сам да ће се спасити само ако удруже снаге. Он онда гурну туну и врати је у дубоку воду, а туна онда поможе њему да се избави из плићака. Кад су се поново нашли на пучини, они се осврнуше ка обали, па обећаше једно другом да ће одсад живети у миру и поштовати се и да никад више неће дозволити себи да их понос доведе у опасност.

ПЛАВИ ШАКАЛ

Индијска басна из „Панчатантре“

15.

Први део: Бојацијска радња

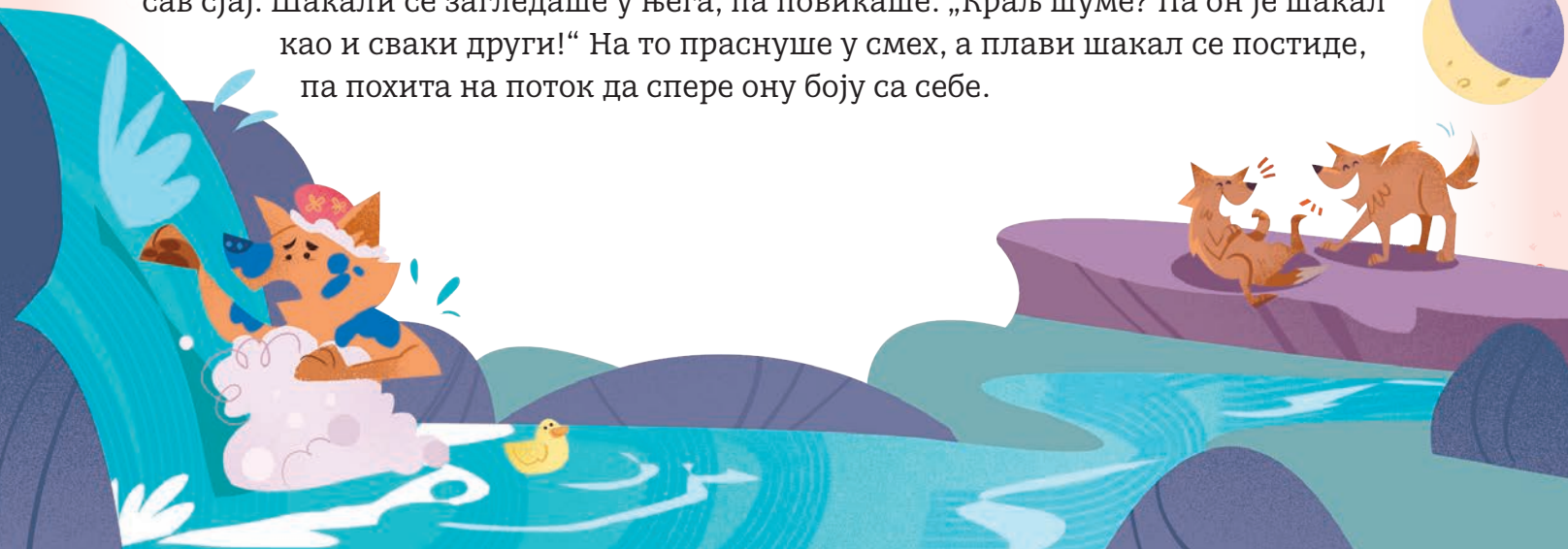
Једног дана шакал прође покрај бојацијске радње, па се увуче у њу привучен необичним мирисом. Унутра угледа велику бачву пуну неке плаве течности – то беше боја за тканине. Шакала закопка шта је то, па пажљиво приђе бачви, нагну се и упаде у њу! Кад је изашао из бачве и погледао се у огледало, није могао да верује својим очима: крзно му је било скроз плаво и блиставо на сунцу! Шакал се силно обрадовао што изгледа тако величанствено. Кад се вратио у шуму, шакал стаде да се размеће пред осталим животињама и свечано им рече: „Богови су ме обојили у плаво како бих се разликовао од свих вас!“

16.

Други део: Краљ шуме

Шакал се онда испрси и поносно им објави: „Стога ћу од данас бити ваш краљ!“ Кад га чуше како озбиљно говори и видевши га тако плавог, други шакали и све остале животиње из шуме повероваше му и поклонише му се. Једне вечери недуго потом, чопор шакала се окупи на литици и стаде да завија на пун месец. Плави шакал, иако краљ, није могао да одоли зову месеца, па изађе из своје јазбине и стаде и он да завија. Како није било сунца, она плава боја изгуби сав сјај. Шакали се загледаше у њега, па повикаше: „Краљ шуме? Па он је шакал као и сваки други!“ На то праснуше у смех, а плави шакал се постиде, па похита на поток да спере ону боју са себе.

ВЕРНИ СОКО

Прича из „Хиљаду и једне ноћи“

17.

Први део: Жедни краљ

Био једном један краљ који је много волео да лови. Имао је сокола обученог за лов и увек га је водио са собом кад би одјахао у шуму. Једног дана краљ реши да зађе у шуму дубље но обично. Јахао је тако сатима, а онда силно ожеднео. Срећом, недалеко од себе угледа стену кроз чији је процеп цуркала вода. Краљ извади пехар и узе стрпљиво да га пуни хладном водом. Соко му је за то време седео на рамену, а кад се пехар напуни и краљ га принесе уснама, он се обруши на њега и изби му га из руку. „Шта то радиш!“, срдито повика краљ. Поново је стрпљиво чекао да се пехар напуни, но соко му га поново изби из руке. Краљ се сад силно разгневи. „Је л’ ти то хоћеш да скапам од жеђи?“

18.

Други део: Верни пријатељ

Решен да се напије воде, краљ по трећи пут напуни пехар. „Будеш ли ми га опет избио из руке, тешко ћеш зажалити!“, рече он соколу. Но кад га је принео уснама, птица му слете на руку, гурну кљун у пехар и отпи воде. „Е сад је доста!“, повика краљ и трже мач. Али соко се тад затетура и паде на земљу једва дишући. Тек тад краљ схвати да је вода затрована и да је птица све време покушавала да га спасе. Краљу се срце сломи, па он узе сокола у руке и брже-боље одјаха натраг у двор и позва најбоље лекаре из краљевства. Данима су га лечили и соко се напослетку опоравио. Од тог дана краљ се није одвајао од свог верног сокола и често је говорио: „Нико за мене није учинио оно што је ова птица учинила!“

19.

ТИГАР И ЈЕЛЕН

Бразилска бајка

У давна времена у амазонској прашуми живели тигар и јелен. Лепо су се сла- гали и међусобно поштовали, а онда се једног дана све променило. Жељан моћи, тигар реши да превари јелена. „Ходи са мном“, рече му он. „Пронашао сам поље пуно дивног биља, но превише га је за мене. Хајде да га поделимо.“ Гладни јелен пође за тигром не слутећи ништа. Тигар га доведе до поља, па пусти јелена да први пасе. Јелен се напасао и таман хтеде да легне да се одмори кад се тигар баци на њега. Како је био брз и окретан, јелен сре- ћом успе да побегне. Од тога дана јелен постаде врло плах и неверљив, а тигар је наставио да лови, но никад више није успео да превари јелена слатким обећањима.

20.

ЗМАЈЕВ ЗИМСКИ САН

Кинеска бајка

Једног кишовитог пролећног дана један учењак је седео у кући и мирно читао. Изненада опази како преко њего- вог стола прелази мајушно сјајно створење налик свицу. Куда год би створ про- шао, за собом је остављао црне трагове као од паљевине, а кад се склупчао на књизи, њене странице поцрнеше. *Ово мора да је змај*, помисли човек, па с пошто- вањем узме књигу и створа и изнесе их напоље. Дуго је тамо стајао и чекао, али змај се није померао. Желећи да му укаже поштовање, уче- њак се врати у кућу, обуче се у свечану одећу, дубоко се поклони змају, па га поново изнесе напоље. Како се нашао на свежем ваздуху, змај се исправи и стаде да се протеже, па се напослетку вину ка небу уз удар грома. Кад се учењак вратио у кућу, он виде да црни трагови воде све до његове шкриње с књи- гама: тамо је змај скривен преспавао целу зиму!

21.

МАГАРЧЕВА СЕНКА

Езопова басна

Кренуо једном један човек на дуг пут преко пустиње, па изнајмио магарца, а повео и његовог газду да му буде водич. Сунце је немилосрдно тукло с неба, па обојица потражише заклон у магарчевој сенци, но како тамо није било превише места, њих двојица се посвађаше. Путник је тврдио да он има право да се одмара у сенци јер је платио магарца. Власник се с тиме није слагао, тврдећи да је човек платио само магарца, али не и његову сенку. Док су се они тако свађали, магарац искористи њихову непажњу и побеже. Њих двојица остадоше тако на сунцу и без магарца и без сенке, но научише важну лекцију: кад се људи свађају око неважних ствари, лако могу да изгубе оне важне и остану празних шака.

22.

КОРЊАЧА И МАЈМУН

Филипинска народна прича

Једног дана мајмун и корњача се среташе на путу. Обоје су били гладни, па решише да заједно оду да потраже храну. Убрзо потом спазише банану пуну плодова. Вешт какав јесте, мајмун се лако узвера уз дрво, обећавајући корњачи да ће јој бацити коју банану. Међутим, кад стиже до врха и узме да једе, мајмун сасвим заборави на своје обећање и поједе све банане, а корњача остаде гладна. Корњача се силно разљути, па око стабла побаца комадиће стакла. Мајмун сиђе с дрвета и сав се исече кад доскочи на земљу. Сад се и он наљути, па потражи корњачу и нађе је како се крије под кокосовим орахом. Мајмун јој запрети да ће јој наудити, но мудра корњача се досети па рече да се плаши

воде, те је мајмун, да би је казнио, баца у воду. Корњача се на то насмеја и повика:

„Вода је мој дом!“ Заслепљен бесом,

мајмун скочи за њом у воду и удави се. Од тог дана па до дана данашњег мајмуни и корњаче су непријатељи.

РОДЕ

Балка Ханса Кристијана Андерсена

23.

Први део: Неваљала деца

Свиле роде гнездо на крову једне куће, па женка снела четири јајета. После неког времена, из јаја су се излегла четири птића. Родитељи су били пре-срећни! Мајка се старала о њима, а отац је седео на димњаку и пазио да не наиђе каква опасност. Убрзо потом, нека безобразна деца спазила су птиће и стала да

им се ругају: „Како су ружне и глупе оне мале роде! Није ни чудо што живе на оцаку! Овде доле их нико неће.

Добре су само за јоргане!“ Те ружне речи повредиле су мале роде. Но потом уследи нешто још горе: један дечак извади дубаљку и поче да испалјује каменчиће у гнездо. Тата поче да крешти да би га отерао, али узалуд. Неваљали дечаки су после тога свакодневно долазили да се ругају птићима.

24.

Други део: План рода

„Е сад је доста! Морамо нешто да предузмемо“, каза тата једног дана кад му све то додија. Мама се на то замисли, па рече: „Имам идеју како да се отарасимо оне дечурлије. Пођи са мном.“ Птице се винуше у ваздух, па одлетеше до чаробног језера, где су све бебе чекале да их однесу у њихове нове породице. Роде стадоше да обилазе децу, па одабраше ону најнемирнију. Онда их умоташе у пелене и однесоше у куће оних неваљалих дечака. Увече се вратише у своје гнездо, код својих птића. „Где сте били?“, упиташе их они. „Ишли смо да научимо памети оне неваљалце“, одговорише им родитељи. „Одсад ће имати пуне руке посла пазећи на своје немогуће бате и секе и неће вас више дирати.“ После тога неваљалци нису више долазили, а птићи су порасли у здраве и снажне птице и научили да лете. Кад су почели да дувају први хладни ветрови, одлетели су са родитељима у топле крајеве, где су остали све док се пролеће није вратило.

